

Obsah

Úvodem	13
Část I	
TEORETICKÉ PRINCIPY SOCIÁLNÍ SPRÁVY	17
1 Správa, veřejná správa a samospráva	19
<i>Bohumila Čabanová</i>	
Co je správa?	19
Jak souvisí správa s organizací a řízením?	20
Jaké druhy správy rozeznáváme?	22
Čím se liší a co mají společné veřejná správa a soukromá správa?	22
Co je veřejná záležitost a co je veřejný zájem?	23
Jaké jsou hlavní subjekty veřejné správy?	24
Jaké jsou nástroje veřejné správy?	24
Jaké organizační principy se uplatňují ve veřejné správě?	24
Co je působnost a pravomoc orgánů veřejné správy?	26
Co je státní správa a kdo jsou její nositelé?	27
Co je to veřejná samospráva?	29
Jaké má samospráva funkce?	30
Jak do samosprávy zasahuje stát?	31
2 Pojetí sociální správy	33
<i>Igor Tomeš</i>	
Jak chápeme slovo sociální?	33

	Jak je sociální správa vnímána?	33
	Je sociální správa studijním oborem?	34
	Co je sociální správa?	36
	Jak se vyvíjela sociální správa v Evropě a v české společnosti?	37
	Jaká jsou pojetí sociální správy?	42
	Jaké jsou soudobé změny v pojetí státní sociální správy?	43
	Jaký systém výkladu sociální správy jsme zvolili?	45
3	Soudobé systémy sociální správy	47
	<i>Igor Tomeš</i>	
	Co je sociální systém?	47
	Co rozumíme pod systémy sociální správy?	48
	Jaké přístupy k sociální správě se v Evropě vyvinuly?	49
	Jaké základní prvky tvoří soudobé systémy sociální správy v Evropě?	52
	Jaký vliv mají mezinárodní struktury na vývoj systémů sociální správy v Evropě?	54
	Které evropské dohody nejvíce ovlivnily vývoj sociální správy v Evropě?	56
	Co pro sociální správu znamená koncepce „Evropa obcí a regionů“?	58
	Jaké systémové uspořádání sociální správy platí na našem území?	59
4	Subjekty sociální správy	61
	<i>Igor Tomeš</i>	
	Kdo může být subjektem sociální správy?	61
	Kdo je povolán spravovat sociální sféru?	62
	Mohou být subjekty sociální správy mezinárodní organizace?	64
	Jaké role má státní sociální správa?	64
	Jak funguje demokratický stát jako subjekt?	66
	Jak fungují samosprávné územní celky jako subjekty?	68
	Korporace a nadace jako sociální subjekty	70
	Jak pozná občan, který orgán státní správy je kompetentním subjektem v jeho případě?	71
	Jak je občan ochráněn proti zneužití moci?	72
	Kdy jsou nestátní organizace subjekty sociální správy?	72
	Jaký je vztah neziskových organizací a veřejné správy?	74
	Kdo jsou účastníci – klienti sociální správy?	74
5	Výstavba sociální správy	77
	<i>Ladislav Průša, Igor Tomeš</i>	
	Co rozumíme výstavbou sociální správy?	77
	Jaké jsou základní rozdíly mezi systémy sociální ochrany obyvatelstva?	78
	Jakou má sociální správa povahu?	81
	Jaké role mají ústřední orgány sociální správy?	82
	Jaká je role místních článků státní správy?	83
	Jaká je role samosprávných krajů?	83
	Jaké je postavení obce?	83
	Jaké aspekty při koncipování sociální správy nelze přehlédnout?	84

Jak ovlivní reforma veřejné správy roli jednotlivých subjektů v systému sociální ochrany obyvatelstva?	86
Jaké právní předpisy upravují institucionální uspořádání jednotlivých systémů sociální ochrany obyvatelstva?	86
Jakými nástroji se mohou upravovat vztahy mezi subjekty v oblasti sociální správy?	87
6 Financování sociální správy	89
<i>Igor Tomeš</i>	
Jaké náklady má sociální správa?	89
Jak se financuje veřejná sociální správa?	90
Jaké jsou principy pro financování veřejné sociální správy?	92
Kdo financuje sociální správu?	93
Jakými metodami lze financovat sociální správu?	96
Jak se financuje státní sociální správa ze státního rozpočtu?	96
Jak se financuje státní politika zaměstnanosti?	97
Jak se financují veřejnoprávní fondy kapitalizační technikou?	98
Jak se financují doplňkové sociální soustavy?	99
Jak může stát podporovat financování nestátní sociální správy?	100
Jak by stát mohl podporovat nestátní organizace v ČR?	102
Jak se financují nestátní organizace metodou sponzorskou?	104
Co financují zaměstnavatelé?	104
Jaké role může ve financování sociální správy hrát občan?	106
Pod jakou kontrolou jsou veřejné peníze?	107
Jaká základní pravidla platí pro rozvoj finančního managementu v organizaci?	107
7 Výkon sociální správy	109
<i>Ladislav Průša, Igor Tomeš</i>	
Jakými obecnými principy se řídí sociální správa?	109
Jaká jsou obecná pravidla pro výkon veřejné správy, která platí i pro sociální správu?	110
Jaké jsou základní zásady výkonu veřejnoprávní sociální správy?	111
Jaké hlavní aspekty je nutno respektovat při výkonu sociální správy např. v oblasti sociálních služeb?	111
Jaká kritéria je nutno mít na zřeteli při vypracování sociálně-demografické analýzy a komunitního plánu rozvoje obce?	112
Jaký je vhodný charakter doporučených ukazatelů vybavenosti územních celků?	114
Jaké principy je nutno mít na zřeteli při zpracování sociálně-demografické analýzy obce (územního celku) a při tvorbě jejího komunitního plánu rozvoje?	115
Jaké cíle má zpracování sociálně-demografické analýzy obce (územního celku) a komunitního plánu rozvoje?	115
Jsou v jiných oblastech zpracovávány obdobné analýzy a projekce?	117

	Jak se sleduje vývoj sociálních jevů?	118
	Jak se rozhoduje a jaká jsou pravidla pro rozhodování?	118
	Jak lze vymáhat výkon rozhodnutí?	119
	Jaké jsou druhy právních předpisů a jaký je vztah mezi nimi?	120
	Dozví se občan o možnostech řešení vlastní sociální situace?	124
	Jak se má rozvíjet styk s veřejností?	125
8	Procesy v sociální správě	127
	<i>Kristina Koldinská</i>	
	Co je to řízení?	127
	Jaká známe řízení v sociální správě?	129
	Jaké obecné principy se uplatňují v procesech v sociální správě?	130
	Jaké principy se uplatňují ve správním řízení (procesu)?	133
	Jaké principy se uplatňují v občanskoprávním řízení?	135
	Jaké činnosti se vykonávají v řízení?	137
9	Státní služba	141
	<i>Bohumila Čabanová</i>	
	Co je státní služba?	141
	Jaká je úloha zaměstnanců veřejné správy?	142
	Jaké jsou přístupy ke státní službě?	142
	Jaké úkoly má personální politika ve státní službě?	143
	Jaká jsou specifika zaměstnání ve státní službě?	144
	Co je etika a kultura státní služby?	145
	Jaké jsou předpoklady pro výkon státní služby?	146
	Jaká práva a povinnosti mají státní zaměstnanci?	147
Část II		
	ZÁKLADNÍ ODVĚTVÍ SOCIÁLNÍ SPRÁVY	149
10	Sociálně-právní ochrana	151
	<i>Kristina Koldinská</i>	
	Co je sociálně-právní ochrana dětí?	152
	Co je sociálně-právní ochrana zdraví?	155
	Co je bezpečnost a ochrana zdraví při práci?	157
	Co je ochrana před diskriminací v pracovním právu?	159
11	Správa zaměstnanosti	161
	<i>Bohumila Čabanová</i>	
	Co je zaměstnanost?	161
	Co je trh práce a jak se vyvíjel?	163
	Má občan právo na práci a na zaměstnání?	164
	Jaké jsou úkoly státu na úseku zaměstnanosti?	165
	Co je to aktivní politika zaměstnanosti a jaké jsou její hlavní nástroje?	167
	Jakou úlohu má MPSV ČR v oblasti zaměstnanosti?	169

Jaké postavení, organizaci a úkoly má Správa služeb zaměstnanosti MPSV ČR?	170
Co jsou úřady práce, jakou mají organizaci a jaké mají úkoly?	171
Jaké role hrají v politice zaměstnanosti nestátní organizace?	171
Jsou u nás soukromé agentury práce a jaké je jejich postavení?	172
Jak se financuje politika zaměstnanosti?	172
12 Zdravotní správa	175
<i>Petr Tröster</i>	
Co je „veřejné zdravotnictví“ a jaké jsou jeho úkoly?	176
Jaká je česká právní úprava ochrany veřejného zdraví?	177
Co je zdravotní pojištění?	179
Jakými principy se zdravotní pojištění řídí?	179
Které osoby jsou kryty veřejným zdravotním pojištěním?	180
Kdo jsou plátcí pojistného a jaká je jeho výše?	181
Kdo je poskytovatelem zdravotní péče a jak se lze práva na tuto péči do- máhat?	181
Jaké jsou úkoly státní správy v oblasti zdravotního pojištění?	182
Jaké je právní postavení zdravotních pojišťoven a jejich orgánů?	183
13 Správa sociálního pojištění	185
<i>Igor Tomeš</i>	
Kdo v České republice spravuje sociální zabezpečení a pojištění?	185
Jaké agendy spravuje ČSSZ?	186
Jaký je vztah ČSSZ k MPSV ČR a jiným orgánům státní správy?	187
Co jsou to detašovaná pracoviště ČSSZ (DP ČSSZ) a jaká je jejich úloha?	188
Co spravují okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ)?	189
Která OSSZ je pro pojištěnce místně příslušná?	190
Jak se spravuje nemocenské pojištění v organizacích?	191
Jak se spravuje nemocenské pojištění malých organizací?	191
Jaké povinnosti mají v nemocenském a důchodovém pojištění občané?	192
Jak se posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů?	192
Jak se kontroluje posuzování dočasné pracovní neschopnosti a dodržo- vání léčebného režimu práce neschopnými občany?	193
Jak se spravuje nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně čin- ných (OSVČ)?	194
Kdo spravuje sociální zabezpečení příslušníků ozbrojených sil?	194
Jaké role v sociálním pojištění mohou hrát obce?	195
14 Doplňkové penzijní připojištění	197
<i>Igor Tomeš</i>	
Co je doplňkové důchodové pojištění v evropském kontextu?	197
Jaká je základní koncepce penzijního připojištění v ČR?	199
Jaká je organizace penzijního připojištění v ČR?	200
Jaké garance poskytuje stát účastníkovi?	200
Jaké dávky lze penzijním připojištěním získat?	201

Jak se občan může připojistit?	202
Jaké jsou možnosti účastníka pro placení příspěvků?	202
Jak přispívá stát?	203
Jak se vypočítávají dávky?	204
Jak se rozhodovat při výběru penzijního fondu?	205
Jaká je pravděpodobná budoucnost penzijního připojištění v ČR?	206
15 Správa státní sociální podpory	207
<i>Igor Tomeš</i>	
Co je systém státní sociální podpory?	207
Kdo v České republice spravuje státní sociální podpory?	209
Kdo má nárok na dávku a kdy?	209
Jak se žádá o dávku státní sociální podpory?	211
Jak se zahajuje a jak probíhá řízení o žádostech?	212
Jak se dávky vyplácejí?	213
Jaké povinnosti má oprávněná osoba?	214
Jak se vede evidence o oprávněných osobách a vyplácených dávkách?	214
Jak se provádí kontrolní činnost?	214
16 Správa sociální péče	217
<i>Ladislav Průša, Igor Tomeš</i>	
Kdo v České republice spravuje sociální péči?	218
Jaké agendy orgány sociální péče spravují?	219
Jaký je vztah MPSV ČR a jiných orgánů státní správy k orgánům sociální péče?	222
Který orgán sociální péče je pro žadatele místně příslušný?	222
Jaké povinnosti v sociální péči mají občané?	223
Jak se kontroluje poskytování sociální péče?	224
17 Správa sociálních služeb	225
<i>Kristína Koldinská</i>	
Jaká jsou specifika správy sociálních služeb?	225
Jak se vykonává správa sociálních služeb v ČR?	226
Jaké sociální služby mohou poskytovat veřejnoprávní subjekty?	227
Za jakých podmínek mohou v ČR poskytovat sociální služby soukromoprávní subjekty?	227
Co jsou dotace?	230
Akreditace – cesta k lepším sociálním službám?	230
18 Příbuzné správy se sociálními prvky	233
<i>Ladislav Průša</i>	
S jakými dalšími sociálními činnostmi se setkáváme ve zdravotnictví?	233
S jakými sociálními činnostmi se setkáváme ve školství?	234
S jakými sociálními činnostmi se setkáváme v bytové politice?	235
S jakými sociálními činnostmi se setkáváme v přístěhovalectví a migraci?	236

Část III

ORGÁNY VEŘEJNÉ SOCIÁLNÍ SPRÁVY	239
19 Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV ČR)	241
<i>Lucie Benešová</i>	
Kdy vzniklo MPSV ČR?	241
Jaké úkoly MPSV ČR plní?	242
Které instituce MPSV ČR řídí?	243
Jak je MPSV ČR řízeno?	243
Jaké poradní orgány má ministr práce a sociálních věcí?	246
Jak je MPSV ČR organizováno?	248
Co je obsahem organizačního řádu MPSV ČR?	248
Jak jsou upraveny pracovníprávní poměry zaměstnanců MPSV ČR?	249
Jakou strategii sleduje současné MPSV ČR?	249
20 Střední článek ve státní sociální správě	253
<i>Igor Tomeš</i>	
Jaká je role okresního úřadu?	253
Jaká je role krajského úřadu?	255
Jaké je postavení hlavního města Prahy?	256
21 Obec v sociální správě	257
<i>Igor Tomeš</i>	
Jaké je postavení obce?	257
22 Nestátní organizace a jejich postavení v sociální správě	261
<i>Jiřina Šiklová</i>	
Co jsou nestátní organizace?	261
Co v demokratickém státě znamená „občanská společnost“?	262
Proč vznikají v demokratickém státě občanské společnosti a občanské organizace třetího sektoru?	263
Proč se obnovuje občanská společnost a vyvíjí legislativa pro třetí sektor v ČR až v posledních deseti letech?	264
Na jakém právním základu působí třetí sektor?	265
Jaké jsou nejčastější formy neziskových organizací?	266
Jaký je rozdíl mezi občanským sdružením, obecně prospěšnou společností, nadací a nadačními fondy? Co mají společného a v čem se liší?	268
Jak se zakládají a registrují neziskové, občanské organizace?	269
Proč nemůže stát ani soukromník dělat totéž, co dělají občané sdružení v obecně prospěšné organizaci nebo občanském sdružení?	270
Může třetí sektor řešit skupinové a specifické zájmy menšin?	270
Je možná spolupráce nestátních organizací se státní sociální správou?	271
Jak a z čeho jsou financovány nestátní organizace a jak si mohou zachovat svou nezávislost, když dostávají peníze z různých nadací, granty od ministerstev a často i soukromých firem?	271
Jak se ruší organizace třetího sektoru a co se stane, když zaniknou?	272

Část IV

ŘÍZENÍ	275
23 Správní řízení a správní řád	277
<i>Kristina Koldinská</i>	
Jaká jsou specifika správního řízení v sociální správě?	277
Které subjekty provádějí správní řízení v sociální správě?	278
Co je správní řád?	279
Co znamená subsidiární působnost správního řádu?	280
Co je správní řízení podle správního řádu?	280
Kdo se může řízení účastnit?	280
Kdo může být účastníkem správního řízení?	281
Můžete se ve správním řízení nechat zastupovat?	282
Jak se zahajuje správní řízení?	282
Co je protokol?	283
Je možné nahlížet do spisu?	283
Jak se doručuje?	283
Lze již jednou započaté správní řízení přerušit?	284
Kdy může být správní řízení zastaveno?	285
Jaké důkazy se ve správním řízení předkládají?	285
Je povinná osobní účast při jednání v řízení?	286
Jak má vypadat rozhodnutí?	287
Jak se od sebe liší právní moc a vykonatelnost rozhodnutí?	288
Kdo nese náklady správního řízení?	289
Jaké opravné prostředky lze podle správního řádu použít při nesouhlasu se správním rozhodnutím?	290
Jak je možné se odvolat?	290
Jak se obnovuje správní řízení?	291
Jak se přezkoumává rozhodnutí mimo odvolací řízení?	292
24 Řízení ve věcech soukromoprávních	295
<i>Kristina Koldinská</i>	
Jak se liší řízení ve věcech soukromoprávních od řízení správního?	295
Kdy se v sociální správě použije občanské soudní řízení?	296
Jak je právně upraveno správní soudnictví?	296
Jak se postupuje v běžném občanskoprávním řízení?	298
Jak je uspořádána justice v České republice?	298
Jak se zahajuje řízení před civilním soudem?	300
Co musí podání obsahovat, aby bylo možné ho označit jako žalobu?	300
Jak budete dále v řízení postupovat?	301
Závěr	303